

ZA NAŠO DECO

Leto I.

V TRSTU, 6. junija 1926.

Štev. 6.

Jezus in bogati mladenič.

(Iz „Svetega pisma“).

In glej, nekdo je pristopil in mu rekel: «Dobri učenik, kaj naj dobrega storim, da prejmem večno življenje?» On mu je rekel: «Kaj me vprašuješ o dobrem? Eden je, ki je dober; če pa hočeš priti v življenje, spolnuj zapovedi!» Vprašal ga je: «Katere?» In Jezus je rekel: «Ne ubijaj, ne prešuštvuj, ne kradi, ne pričaj po krivem, spoštuj očeta in mater in ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe.» Mladenič mu je rekel: «Vse to sem spolnjeval. Kaj mi je še treba?» Jezus mu je rekel: «Ako hočeš biti popoln, pojdi, prodaj, kar imaš, in daj ubogim in imel boš zaklad v nebesih; potem pridi in hodi z menoj!» Ko je mladenič slišal to besedo, je odšel žalosten; imel je namreč veliko premoženje. Jezus je pa svojim učencem rekel: «Resnično, povem vam: Bogatin bo težko prišel v nebeško kraljestvo. In še vam povem: Lažje je velblodu iti skozi šivankino uho, kakor bogatino priti v božje kraljestvo.» Ko so pa učenci to slišali, so se silno čudili in so govorili: «Kdo se torej more zveličati?» Jezus se je vanje ozrl in jim rekel: «Pri ljudeh je to nemogoče, pri Bogu pa je vse mogoče.»

Mt. 19, 16—26.

Bog ve, kaj dela.

(Slovenska legenda.)

Ko sta Kristus in sveti Peter popotovala po svetu, sta pod večer dospela do kmečkega doma in sta zaprosila prenočišča. Prijazno so ju gospodarji sprejeli in bogato pogostili. «Jejta in pijta po svoji volji!» jima pravi kmetica. Kristus jo vpraša: «Povej mi, ljuba žena, kako pa je s setvijo?» Ona odvrne: «Dobro, hvala Bogu! Če nam letos toča prizanese, nam bo od pridelka toliko preostalo, da bomo lahko dali sina v mesto študirat, česar si tako vroče želi.»

Ko sta bila drugo jutro gosta že odšla, se je nebo nenadoma stemnilo in gosta toča se je usula na polje. «Gospod, Gospod!» zakriči Peter. «Kaj tako plačuješ ljudem sinočno gostoljubnost?» «Molči, Peter! Moj Oče ve, kaj dela!» odvrne Kristus. «Vse se godi v dobro človeku. Če bi imel kmetski sin sredstva, da bi hodil v mestne šole, pa bi postal tam pravi nepridiprav. Doma pa bo kot reven kmet ostal dober človek in kristjan.»

Krjavelj in hudič.

(Iz romana „Deseti brat“).

Možje v Obrščakovi krčmi bi bili radi čuli, kako se je Krjavelj bil celo s samim hudičem. Krčmar Obrščak namežika gostom in pravi: «Saj ga ni hudiča, kdo ga je pa videl?»

In Krjavelj je bil naenkrat živ. «O to pa to! Hudir pa je, hudir!» Rekši se iztegne po mizi, pomakne klobuk nazaj in z glavo pritrkovaje pravi: «Saj sem ga jaz presekal, o polnoči sem ga presekal, na dva kosa.»

«Povej nam, kako je to bilo.»

«Takole: jaz stojim ob enajstih na barki na straži, pa — — »

«Prej si pa rekel, da o polnoči,» mu seže Francelj v besedo.

Krjavelj se ni dal motiti ne temu ugovoru ne smehu, ampak je svojo trdil in dejal: «Ob enajstih je bilo, to še dobro vem. Sam sem stal, megla je bila in tema kakor v rogu. Zeblo me je, pa sabljo sem imel. Dremati se mi je hotelo, zato sem začel gledati tjakaj po morju.»

«Kako si po morju gledal, ko je bila tema?»

«Naj bo tema, saj sem imel kresilo in gobo in drva, pa sem zakuril. — Kar gori v jamboru nekaj pravi: vrr, vrr, vrr! Jaz gledam, gledam, — — ni bilo nič! Zopet se mi začne dremati. Še počenem tja na tla. Kar se barka tri pote zaguglje sem ter tja. Jaz gledam, gledam, poslušam, — ni bilo nič! Kar nekaj sem po morju pride po vodi in z nogami pravi: comp, comp, comp! Jaz gledam, gledam — kar vidim, da hudič gre!»...

«Kako si pa vedel, da je hudič?» vpraša eden nevernih poslušalcev.

«Kako ne bi vedel? Ali ni imel rdečih hlač, zelene kapice, kosmatih tačic in takih nohtov na prstih, kot onile kavljji pri vagi?»

«Ali te je bilo kaj strah?» vpraša krčmar.

«Kako me bo strah, ko sem bridko sabljo držal v rokah? — No, potlej je tista pošast ali tisti peklenski škrat plezal gori ob barki prav na glas: škreb! škreb! škreb! Kadar je na vrh prišel, pa se ti je iz oči v oči meni nasproti postavil. Sveta mamka božja sedem križev in težav — sem dejal jaz — pa sem zavzdignil bridko sabljo, pa sem zamahnil, pa sem čez glavo ubral in loputnil: lop! — pa sem ga presekal, samega hudiča sem presekal na dva kosa!»

«Kako pa veš, da si ga presekal?» vpraša Francelj.

«Kaj bi ne vedel, saj je dvakrat padlo v morje; prvič je reklo: štr-bunk! drugič pa se je slišalo štr —bunk! Pa reci potlej, da ga nisem presekal, da ga nisem na dva kosa presekal.»

Domače vaje za naše male.

 tu je čok, a-li ne-koč je bi-lo
dre-vo. ra-ču-na-mo v ra-ču-
ni-ci. on ho-če ra-co, mi no-če-mo rac.
mo-je ma-če je ču-do, ti-ho ča-ka.
vra-bec čiv-ka: čiv, čiv, čiv! kaj
je čr-ka, kaj je čr-ta? de-ca ra-da
či-ta. či-taj! či-taj-mo! on je la-čen.
daj mu ču-ta-ro in bu-čo! re-ci mu:

tu je meč in luč. lah-ko noč!

gr-gra

g g

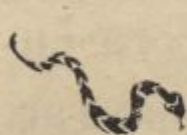

gor in dol in

na o-krog, ur-nih nog.

go-ba, de-ček be-re go-be. ur-
no gi-ba no-ge. na go-ri be-
re-mo tu-di ja-go-de. med ja-go-da-mi

je gad. gad je ka-ča. ka-ča
ni-ma nog. go-dec go-de na rog.

na gri-ču je grad, ob gra-du
je grob. kaj ga-ga in ri-ga?

ju-tri je god mo-je ma-mi-ce. on ku-ha.

vo-ja-ki!

trom-ba tro-bi: tra-ra-ra!
hi-tre de-la-mo ko-ra-ke:
ti-ke, ta-ke, ti-ke ta-ke!
kma-lu bo-mo mi do-ma.

S S

S S

se-di-te

ti-ho! se-daj se u-či-mo.

so-sed je so-dar. so-dar de-la so-
de. sod je o-kro-gel. to je res.
o-sel je siv in i-ma gri-vo. o-sel ri-ga.
ho-di na des-ni. sen-ca je na
le-vi. ko-sec no-si ko-so v ro-ki.
s ko-so ko-si tra-vo. su-ha tra-
va je se-no. ves dan so ko-si-li. vo-
ja-ki su-ka-jo su-li-co. se-ki-ra se-ka
les. ti si bos. a-li si sit? ne, la-čen sem.
so-va u-ka. sra-ka i-ma čr-no per-je.
mi je-mo sir in me-so. ma-ti so-li ju-ho.
mi gre-mo v vas. tu-di vi? osem. ::::

Razgovori.

VI.

Vedež pokaže Nevedežu nove strani naših vaj, opozori ga na sličico mladega vrabca.
vedež: Kaj dela ptiček? vrabček?

Nevedež: Vrabček čivka.

Vedež: Kako meniš, da čivka?

Nev.: Čiv, čiv, čiv!

Vedež: Prav! Ko ponavljaš vrabčevo pesemco, kakšen glas čuješ od kraja?

Nev.: Č, č, č.

Vedež: Evo, tu ti pokažem črko za ta glas č; to je tiskana črka č, to je pa pisana črka č. Kakšni črki je podobna?

Neved.: Podobna je črki c.

Vedež: Vendar nosi nekaj vrhu sebe; namreč strešico ali kljukico. Bog ne daj, da bi jo pozabil! Glej tu doli, kjer si podajata roki črki č in i. Vidiš kako gospod i razumno kaže na strešico gospoda č. Kako se to bere?

Neved.: či.

Vedež: Prav! Zdaj pa počasi preberiva stran! — Najprej bereta skupno, potem Nevedež parkrat sam. Vedež mu razloži, kaj je — čok, črka, črta, računica, buča, čutara, meč, luč in drugo. Nato Nevedež prepiše polovico strani, pozneje drugo polovico. Kar more, tudi preriše. Glas g najdemo najložje s tem, da otroka opozorimo na grgranje z vodo. Pri tem mu tudi pojasnimo, kolike važnosti za zdravje je grgranje grla in izpiranje ust. Črka za glas g se razloži tako, da je podobna tesni zvezi črke o z j brez pike.

Otrok bere, piše več vrst črke g in slednjič prepisuje. Razložiti mu moramo manj znane besede gora, jagoda, gad, grad, godec i. t. d. Gobo in grad bo tudi prerisal. Veselila ga bo tudi sklepčna pesmica, ki naj se je nauči na izust.

Glas s in črko zanj izpeljemo iz učiteljevega svarila k miru: Ssss! Vedež pove, komu je tiskana črka s podobna, namreč kači. Nato Vedež napiše par vrst te črke, vsako napisano črko bere sproti. Nato slede bralne vaje kakor poprej. Razložiti je treba malemu manj znane besede na pr. griva, sulica, sova, sraka. Slednjič prepiše Nevedež pisano in tiskano.

Zopet in zopet pa opozarjamo, da je treba vedno in vedno ponavljati. Zato hranite prve strani naših vaj in večkrat jih ponudite malemu, da jih prebira.

(Nadaljevanje sledi.)

«To je res, da si ga! Na, pij, ker si tako dobro delo storil,» pravi Matevžek in nalije med smehom mož hrabremu Krjavlju.

Josip Jurčič.

Lojzek.

(Iz povesti „Otoški postržek“).

Sedel sem na klop. Kmalu se mi je pridružil Lojzek. Ni me hotel tekmovati z drugo deco, ki so lovili mance.

«Lojzek, ali si danes kaj hudega storil?»

«Še nič.»

«Ali si kaj dobrega, ker je tvoj god?»

«Sem. Petelinčka sem takó s palico, da se je kar zavalil.»

«Kakšen si! Petelinček mora tudi biti. Ali se ti ni smilil?»

«Nak! Zakaj pa zmerom piške tepe.»

«Jih mora, da so pridne. Ali mu kaj zamerijo?»

«Nič. Še rade ga imajo, ko so tako neumne.»

«Vidiš, da prav dela. Skrbi zanje in jih varuje. Fant je, rajši bi se potepal z drugimi petelinčki. Pa mora ostati doma, da niso piške žalostne.»

«Jaz sem mislil, da je hudoben,» tako se kesa Lojzek.

Poizvedujem dalje: «Ali še kašljaš?»

«Še.»

«Potem ne boš mogel z mano po jagod.»

«Saj kašljam samo pred mamó!»

«Čemu?»

«Da mi dajo sladkor za kašelj.»

«Lojzek, ti si majhen lisjak.»

«Ti si pa velik.»

Nekaj se spomni. Položi obojna kazalca in sredinca navzkriž:

«Ali daš kobilici zobat?»

«Na, kobilica,» vtaknem prst.

Pritiska s palci na moč: «Ali boli?»

«Hudo.»

«Toljko kot rogač?»

«Bolj.»

«Toliko kot čebela?»

«Še bolj.»

«Koliko pa?»

«Manj kot bolha.»

«Ti lažeš.»

«Nisem, Lojzek, da bi mamó s kašljem varal za sladkor.»

Anton Vadnjal.

Jutranji sprehod.

(Po spisu „Deveta dežela“).

Jutranje solnce mi je sijalo v posteljo, ko sem se zbudil. Hitro po konci in vèn pod milo nebo! — Tako jasno, sinje nebo, tako čist zrak, tako zelene gorice, tako rodovitno žitno polje! Šumeče vode, bistri potoki se vijó po ravnini, cvetoč vrt je vsa dežela, kar najdalje seže oko; tiči se izpreletavajo in sladko gostolé po drevju — vse je tako živo in tako mlado!

Kamor človek pogleda, vse je posuto s pisanimi cveticami, iz katerih dehté sladke dišave; čebele, veselo brenčéče, rojijo po njih in nad njimi se zibajo pisano kriláti metulji. Gladke, bele stezice se vijejo po zelenem polju, med njivami, vinogradi in vrtovi. Tu ni za péd zemlje, da bi ne bila skrbno obdelana. Povsod po polju, po njivah in vinogradih je videti ljudi na delu; njih pesmi se lepo strinjajo s tičjim petjem, ki se razlega po vsi deželi. Vasi ni videti, posamezne stojé bele hiše po kakih sto korakov narazen.

S polja krenem proti temno zelenem gozdiču z meševitim drevjem. Ko hodim po robu gozdiča, kraj šumečega potoka, priskače mlada srna iz gošče. Ko pride do mene, obstoji prijazna živalica ter me začne zvedavo ogledovati. Potem pa poskoči in skokoma je bila pri potoku, si gasit žejo!

Nekoliko korakov pred mano je kos prepeval na nizkem drevsu. Ob deblu na veji zagledam gnezdo; starka je čepela v njem. Radovedno sva se gledala nekaj časa. Kos pa je bil umolknil za nekaj časa ter me je gledal; a ko je videl, da se me ni bati, je začel zopet peti.

Ko sem tako pohajkoval ob gozdnem robu, pridem čez nekaj časa na cesto. Cesta je bila lepo gladka, z drobnim peskom posuta in ob obeh straneh z lepim sadnim drevjem obsajena. Krenil sem po njej spet v vas...

.....
Josip Stritar.

Balada o Čičku.

Čiček — možiček	Pa se pomotil	Biriči bradati
jesih tovari,	nekoč je možiček,	so hitro ga vjeli,
kriva črešnja	izmaknil nekemu	mošnjiček in tovor,
raste na gori.	debel mošnjiček.	vse so mu vzeli.

Na gori v vetru	Kdaj, otročički,
črešnja se giblje,	se to je zgodilo?
nerodno na veji	Menda je solnce
Čiček se ziblje.	narobe hodilo.